

quick scan flora en fauna

Ringdijk 44 te Amsterdam

Gemeente Amsterdam

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

9 november 2015

projectnummer: 15077

ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus

quick scan flora en fauna

Ringdijk 44 te Amsterdam

In opdracht van:

Gemeente Amsterdam

Contactpersoon:

mevrouw N. van der Baan

9 november 2015

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Haico van der Burgt

Fruittelerserf 43

6846 AC Arnhem

T 026-8446525

M 06-12971680

E haico@ecoquickscan.nl

I www.ecoquickscan.nl

wijze van citeren: Burgt, H.H.J. van der, Quick scan flora en fauna Ringdijk 44 te Amsterdam. *ECOquickscan*, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Arnhem, 2015.

ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGROPEN	2
2	WETTELIJK KADER	3
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	3
2.2	SOORTBESCHERMING	3
3	TOETSING	5
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
3.2	BESCHERMDE GEBIEDEN	5
3.3	VOORKOMEN VAN BESCHERMDE SOORTEN	5
4	CONCLUSIE	11
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	11
4.2	SOORTENBESCHERMING	11
4.3	CONSEQUENTIES	12
4.4	AANBEVELINGEN	13

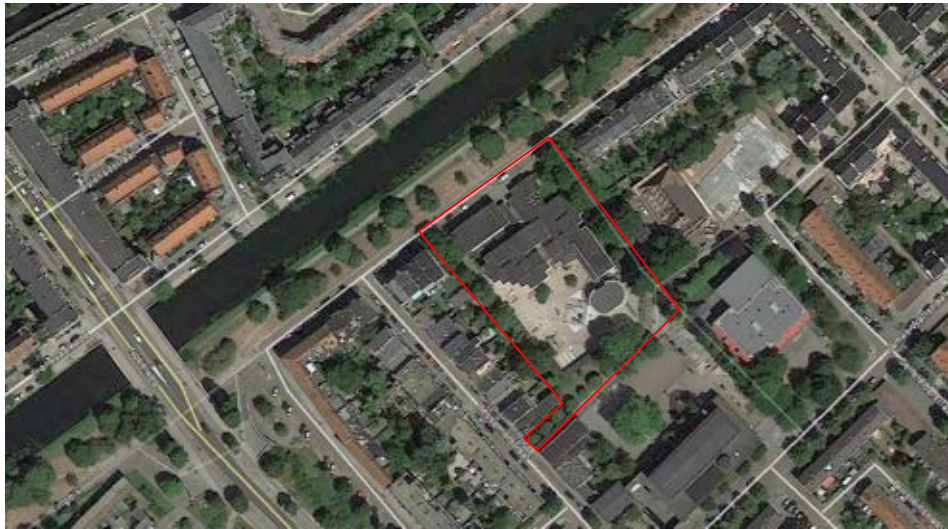
BIJLAGE

1	LITERATUURLIJST	
---	-----------------	--

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In Amsterdam (gemeente Amsterdam, provincie Noord-Holland) is, in de wijk Watergraafsmeer, aan de Ringdijk 44 de sloop van een schoolgebouw beoogd. Aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* is gevraagd te beoordelen of deze activiteit effect heeft op de flora en fauna op en rond de locatie. De voorliggende rapportage beschrijft de effecten op de aanwezige flora en fauna en geeft inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze locatie.

ligging (rood) en indrukken van het plangebied; Ringdijk 44 vanaf de Ringdijk (linksmidden), Ringvaart (rechtsmidden), achterzijde schoolgebouw (linksonder), fietspad naar Bessemerstraat (rechts-onder) (luchtfoto: Google Earth)

Voor de ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden moet er eerst een onderzoek worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Er zal bij deze activiteit rekening gehouden moeten worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken worden gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de te verwachten effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGEPEN

Het plangebied ligt in de wijk Watergraafsmeer in het zuidoostelijke deel van de bebouwde kom van Amsterdam. Deze wijk heeft een stedelijk karakter en bestaat voornamelijk uit huizenblokken met beneden- en bovenwoningen, eengezinswoningen en appartementencomplexen afgewisseld door wegen en openbaar groen. Het plangebied wordt begrensd door de Ringdijk aan de noordwestkant, een wandelpad aan de noordoostkant, een fietspad tussen de Senefelderstraat en de Bessemerstraat aan de zuidoostkant en de bebouwing van de Bessemerstraat aan de zuidwestkant. De omgeving van het plangebied bestaat uit bebouwing met achtertuinen, verharding en openbaar groen. Ten zuidwesten van het plangebied ligt Park Frankendael, de enige overgebleven buitenplaats in Amsterdam. Ten noorden van het plangebied ligt de Ringvaart, een circa 20 meter brede watergang die grens vormt van de wijk Watergraafsmeer. Bovenop de dijk ligt een wandelpad en op de helling van dijk staat opgaande begroeiing met soorten als lijsterbes en goed ontwikkelde (30 – 40 cm doorsnede) tamme kastanje.

Het plangebied bestaat uit een schoolgebouw met schoolplein en omliggend groen. Het schoolgebouw heeft wisselende bouwhoogtes en is grotendeels opgetrokken uit steen en beton en voorzien van platte daken; alleen aan de achterkant bij het schoolplein staat een ronde toren wat grotendeels is opgebouwd uit metalen platen. Aan de kant van de Ringdijk grenst het gebouw direct aan de verharding. Alleen aan de noordoost- en zuidwestkant staat begroeiing. Aan de noordoostkant ligt een grasveld en staat aan de kant van de Ringdijk langs het hek wat opgaande begroeiing; buiten het hek staat langs het wandelpad een bomenrij met elzen met een doorsnede van 40 – 50 cm. Het schoolplein aan de zuidkant van het plangebied is nagenoeg volledig verhard; begroeiing is beperkt tot een enkel solitair boompje. Langs het fietspad naar de Bessemerstraat ligt een intensief onderhouden grasveld met wat gecultiveerde heestervakken en bomen(rijen); de bomen bestaan uit goed ontwikkelde exemplaren met een doorsnede van 30 – 40 cm en enkele geknotte gecultiveerde soorten. Aan de zuidwestkant van het plangebied ligt tussen het schoolplein en de achtertuinen van de huizen aan de Bessemerstraat een ruigtestuk met enkele bomen en heesters.

In 2016 komt het pand, vanwege de verhuizing van de huidige basisschool, leeg te staan. De gemeente Amsterdam is voornemens om de bebouwing te slopen en het plangebied te herontwikkelen.

2 WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitatten en de habitatten van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (Natuur Netwerk Nederland). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als Ecologische Hoofdstructuur niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 SOORTBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het 'Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten' uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfsplaatsen van deze soorten worden aangetast;
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
In zo'n gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;
- beschermingscategorie 3:
De soorten uit deze categorie zijn in de Flora- en faunawet ingedeeld in twee groepen; de zogenaamde 'Bijlage 1-soorten' (uit het 'Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten') en 'Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn'. Het belangrijkste verschil is dat voor de 'Bijlage 1-soorten' een ontheffing te verkrijgen is in het kader van een ruimtelijke ingreep.
Voor 'Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn' geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Economische Zaken.

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een veldverkenning, worden uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Vervolgens zijn voor alle (mogelijke) aanwezige beschermde soorten de effecten en eventuele gevolgen voor de beoogde ingreep beschreven.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997) en op websites gepubliceerde verspreidingsgegevens van bijvoorbeeld Particulieren Gegevensbeherende Organisaties (RAVON, Zoogdierverseniging, etc.) en de gemeente Amsterdam. Deze bronnen vermelden betrouwbare soortgegevens op basis van uurhokken (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het zeer globale gegevens betreft.

Op 27 oktober 2015 heeft er een veldverkenning plaatsgevonden. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid van het plangebied en haar omgeving voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; zowel het tijdstip (buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter zijn hiervoor niet toereikend.

3.2 BESCHERMDE GEBIEDEN

Het plangebied te Amsterdam ligt middenin de bebouwde kom. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer ligt op ruim 6 kilometer afstand ten oosten van het plangebied. Ook ligt het plangebied niet in of direct nabij de Ecologische Hoofdstructuur/het Natuur Netwerk Nederland. De dichtstbijzijnde EHS/NNN-gebieden, liggen op circa 3 km ten noordoosten en ten zuidwesten van het plangebied. De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte, gelegen in de bebouwde kom. Gezien de afstand, het stedelijke karakter en de beperkte omvang van de ingrepen, zijn negatieve effecten op beschermde gebieden uit te sluiten. Ook is er door de herontwikkeling van het plangebied vergeleken met de uitgangssituatie geen grote toename in verkeersintensiteit of andere activiteiten te verwachten. Gebiedsbescherming is niet aan de orde.

3.3 VOORKOMEN VAN BESCHERMDE SOORTEN

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde activiteit kan biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

vaatplanten

Het plangebied is grotendeels bebouwd en verhard. Rondom de bebouwing en het schoolplein is gecultiveerde begroeiing aanwezig in de vorm van grasveldjes, heester-vakken, boomgroepjes en solitaire bomen variërend in leeftijd en omvang. De opgaande begroeiing bestaat uit soorten als dwergmispel (*Cotoneaster*), hazelaar (*Corylus avellana*), klimop (*Hedera helix*), liguster (*Ligustrum*), sneeuwbes (*Symphoricarpos albus*), vlier (*Sambucus nigra*), en bomen als esdoorn (*Acer spec.*) en gewone es (*Fraxinus excelsior*). De kruidachtige vegetatie bestaat voornamelijk uit soorten als grote brandnetel (*Urtica dioica*), grote weegbree (*Plantago major*), kleine veldkers (*Cardamine hirsuta*), madelief (*Bellis perennis*), paardenbloem (*Taraxacum officinale*) en stinkende gouwe (*Chelidonium majus*). Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de strikt beschermde soorten daslook (*Allium ursinum*), gele helmbloem (*Pseudofumaria lutea*), klein glaskruid (*Parietaria judaica*) en tongvaren (*Asplenium scolopendrium*) (maps.amsterdam.nl/florafaua), maar deze soorten zijn niet aangetroffen in of rondom het plangebied. Binnen het plangebied is geen sprake van een stabiel ecosysteem; bijzondere groeiplaatsen, zoals natuurvriendelijke oevers en schrale bermen, ontbreken. Ook rondom het plangebied zijn geen bijzondere groeiplaatsen aanwezig; de oevers van de Ringvaart zijn aan beide zijden beschoeid. Op de muren van de schoolgebouw zijn geen (beschermde) muurplanten aangetroffen. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaats betreft.

grondgebonden zoogdieren

In het plangebied kunnen verschillende algemeen voorkomende beschermde zoogdier-soorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), mol (*Talpa europaea*), kleine marterachtigen en verschillende algemeen voorkomend soorten muizen en spitsmuizen (Broekhuizen *et al.*, 1992; Timmermans en Daalder, 2012; zoogdierveniging.nl). Voor deze soorten, die onder het eerste, lichte, beschermingsregime van de Flora- en faunawet vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Van de strikt beschermde zoogdierensoorten is in de omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van onder andere boommarter (*Martes martes*) en eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) (Timmermans en Daalder, 2012; maps.amsterdam.nl/florafaua). Boommarter wordt verspreid over de stad incidenteel waargenomen en eekhoorn komt voornamelijk voor in de grotere stadsparken en op begraafplaatsen in de stad. Vanwege het ontbreken van oudere bosstructuren in en aansluitend aan het plangebied en omdat er geen bomen met eekhoornnesten of (grote) holtes zijn aangetroffen in het plangebied kan de aanwezigheid van deze soorten worden uitgesloten. Ook zijn de gebouwen niet toegankelijk voor de, in het stedelijk gebied verblijvende, steenmarter (*Martes foina*) door het ontbreken van grotere openingen.

vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens *et al.*, 1997; Koelman, 2006; maps.amsterdam.nl/florafaua) komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor, zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Vleermuizen zijn aan de hand van hun voorkeur voor verblijfplaatsen globaal onder te verdelen in twee groepen, gebouw- en boombewonende soorten. Ook zijn er soorten die beiden gebruiken als verblijfplaats. De gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en tweekleurige vleermuis zijn het gehele jaar overwegend gebouwbewonende soorten. Ruige dwergvleermuis maakt zowel gebruik van gebouwen als van bomen. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn overwegend boombewonend.

foerageergebied en vliegroute

Het plangebied (met name de groenstructuren aan de noordoost- en zuidwestkant) en de directe omgeving vormen voor de meeste van de genoemde soorten vleermuizen geschikt foerageergebied. Daarnaast kunnen de groenstructuren, zoals de elzenrij aan de noordoostkant, een functie hebben als vliegroute voor diverse soorten vleermuizen; dergelijke vliegroutes vormen verbindingen tussen verblijfplaatsen en foerageergebied. Aantasting van vliegroutes kan leiden tot indirecte aantasting van verblijfplaatsen. Ook de Ringvaart ten noorden van het plangebied kan naast geschikt foerageergebied ook een functie hebben als vliegroute voor soorten als meervleermuis en watervleermuis. Het onderbreken van dergelijke vliegroutes en het gebruik van verlichting als gevolg van de herontwikkeling kan een negatief effect hebben op potentiële vliegroutes van deze soorten.

verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek zijn de bomen binnen het plangebied onderzocht op holtes. In de meeste bomen zijn geen holtes aangetroffen die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De elzen in de bomenrij ten noordoosten van het plangebied bevatten wel holtes die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

boom met geschikte holte voor vleermuizen (linksboven); de elzenrij (rechtsboven) is een geschikte geleidend element dat als vliegroute gebruikt kan worden door diverse soorten vleermuizen; de Ringvaart (linksonder) kan een functie hebben als vliegroute voor soorten als meervleermuis en watervleermuis; enkele voor vleermuizen geschikte spleten en kieren, zoals onder de dakrand en open stootvoegen, in het te slopen schoolgebouw (rechtsonder)

Het schoolgebouw is gezien de aanwezigheid van het grote aantal open stootvoegen en mogelijke ruimte onder de dakrand geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen maken namelijk gebruik van spleten in gevels, spouwmuuren, ruimtes achter daklijsten, etc. Met name de gewone dwergvleermuis heeft slechts een smalle spleet nodig om zich toegang tot het gebouw te verschaffen. Het slopen van het gebouw kan een negatief effect hebben op vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen zoals ekster (*Pica pica*), kauw (*Corvus monedula*), kokmeeuw (*Croicocephalus ridibundus*), koolmees (*Parus major*), meerkoet (*Fulica atra*), waterhoen (*Gallinula chloropus*) en zwarte kraai (*Corvus corone*). Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is (actieve broedplaatsen).

jaarrond beschermde vogels

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd (LNV, 2009). Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*));
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek (*Corvus frugilegus*), gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus (*Passer domesticus*));
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), kerkuil (*Tyto alba*), oehoe (*Bubo bubo*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*));
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk (*Falco subbuteo*), buizerd (*Buteo buteo*), havik (*Accipiter gentilis*), sperwer (*Accipiter nisus*), wespendif (*Pernis apivorus*), zwarte wouw (*Milvus migrans*) en ransuil (*Asio otus*)).

Het schoolgebouw is door de aanwezigheid van een goed gesloten plat dak en het ontbreken van toegangen met voldoende ruimte voor vogels onder de dakrand, op de muurplaten en grotere gaten in de muren zelf ongeschikt voor jaarrond beschermde gebouwbewonende soorten zoals gierzwaluw en huismus. In de woningen aan de Bessemerstraat en de Nobelweg ten westen van het plangebied zijn wel diverse nestlocaties bekend van deze soorten (www.maps.amsterdam.nl/vogels).

Van de jaarrond beschermde vogelsoorten (LNV, 2009) kunnen verschillende soorten roofvogels, zoals buizerd en sperwer, ook in bomen in of aan de rand van de bebouwde kom of op binnenstedelijke locaties broeden. Vanwege het stedelijke karakter van het plangebied, de afwezigheid van grotere groenstructuren en het ontbreken van nesten (horsten) of oude bomen met (grote) holtes, is het voorkomen van in bomen broedende jaarrond beschermde vogels uit te sluiten.

niet jaarrond beschermde vogels

Naast de voorstaande vier categorieën is er nog een vijfde categorie (beschermde) vogels. Deze vogels beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze vogels (en hun broedplaatsen) zijn in principe buiten het broedseizoen niet beschermd. Alleen als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen zijn deze soorten wel jaarrond beschermd.

Binnen het plangebied is de aanwezigheid van broedplaatsen van vogels uit de vijfde categorie niet uit te sluiten. Aangezien in de omgeving voldoende alternatieve broedplaatsen aanwezig zijn voor deze categorie vogels zijn er geen omstandigheden aanwezig om deze vogels jaarrond te beschermen. Negatieve effecten op vogels uit de vijfde categorie worden dan ook niet verwacht indien rekening gehouden wordt met het broedseizoen (actieve broedplaatsen).

amfibieën, reptielen, vissen, insecten en overige soortengroepen

Op grotere afstand van het plangebied, onder andere uit het Amsterdam Science Park, het oostelijke havengebied en Diemen (www.amsterdam.nl), is het voorkomen bekend van rugstreeppad (*Bufo calamita*). Het plangebied ligt midden in de bebouwde kom en heeft een stedelijk karakter. Binnen het plangebied zijn geen watergangen aanwezig en opgaand groen bestaat hoofdzakelijk uit gecultiveerde soorten en is intentsief onderhouden. In een dergelijke omgeving komen geen strikt beschermde amfibieën, reptielen, vissen, insecten en overige beschermde soorten voor. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze soortgroepen zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan meer natuurlijke biotopen. Voor rugstreeppad bestaat dit uit ondiepe over het algemeen vegetatie loze watertjes als voortplantingswater en goed doorgraafbare grond als landhabitat. Dergelijke biotopen komen in het plangebied niet voor.

Ook de Ringvaart en de naastgelegen dijk ten noorden van het plangebied is ongeschikt voor deze soortgroepen, vanwege het intensieve onderhoud, de aanwezigheid van beschoeide oevers en het ontbreken van natuurvriendelijke oevers.

4 CONCLUSIE

In het plangebied aan de Ringdijk 44 te Amsterdam is de sloop van een schoolgebouw en de herontwikkeling van de locatie beoogd.

11

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (Natuurnetwerk Nederland) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden. Het plangebied te Amsterdam ligt middenin de bebouwde kom van de stad. Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur) liggen op grote afstand van het plangebied. Gezien de grote afstand, het stedelijke karakter en beperkte omvang van de ingrepen zijn negatieve effecten op beschermde gebieden uit te sluiten. Gebiedsbescherming is niet aan de orde.

4.2 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten zoals egel, konijn, mol, kleine marterachtigen, spitsmuizen en muizen zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten zijn meer strikt beschermde soorten, soorten waarvoor bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffingplicht in het kader van de Flora- en faunawet geldt. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van individuele diersoorten zijn vleermuizen, met name de gebouwbewonende gewone dwergvleermuis, niet uit te sluiten binnen het plangebied. In de elzen ten noordoosten van het plangebied zijn diverse holtes aangetroffen die potentieel geschikt zijn voor boombewonende vleermuizen, zoals ruige dwergvleermuis. Daarnaast zijn er rondom het plangebied structuren (elzenrij aan de noordoostkant en Ringvaart ten noorden) aanwezig die een functie kunnen vervullen als vliegroute voor verschillende soorten vleermuizen.

4.3 CONSEQUENTIES

De verkennende quick scan flora en fauna kan, op basis van het eenmalige veldbezoek, de aanwezigheid van alle mogelijk voorkomende ontheffingsplichtige soorten niet op voorhand uitsluiten. Daarom moet nader onderzoek gedaan worden naar:

- vleermuizen, met name gebouwbewonende soorten (tabel 3; Flora- en faunawet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn), onderzoeksperioden: een volledig onderzoek naar vleermuizen bestaat uit twee onderzoeken; zomeronderzoek van half mei tot half juli en najaarsonderzoek van half augustus tot eind september. Beide onderzoeken dienen plaats te vinden om een volledig beeld te krijgen van de functie van het gebouw voor vleermuizen. Tijdens dit onderzoek dient, afhankelijk van de herontwikkeling op deze locatie, ook gekeken te worden naar vliegroutes van vleermuizen (bomenrij noordoostzijde en watergang). Onderzoek dient uitgevoerd te worden conform het vleermuisprotocol.

Het gebruik van het plangebied door deze soorten kan door middel van nader onderzoek in beeld worden gebracht zodat het werkelijke effect van de ingreep op (het leefgebied van) daadwerkelijk aanwezige soorten kan worden bepaald. Pas dan kan worden bepaald of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is. Bij een dergelijke ontheffing worden vaak mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Verder is er een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zouden kunnen leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zouden kunnen verstoren.
- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen (en rooien) starten buiten het voortplantingsseizoen en/of onder begeleiding van een ecooloog.

4.4 AANBEVELINGEN

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet zijn er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de (toekomstige) inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen gebouwen;
- er kunnen neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismus en gierzwaluw op >2,5 meter hoogte in de muur, of bij een steile dakvorm als dakpannen. Deze beschermde soorten zijn in de omgeving aanwezig en verliezen steeds meer nestmogelijkheden. De huidige nieuwbouw is voor deze soorten (vaak) niet geschikt;
- het planten van bomen en struwelen voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheems bes- en bloemdragende struiken en planten.

BIJLAGE 1: LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV, Utrecht.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV Uitgeverij.

Ministerie van LNV, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Timmermans, G. en R. Daalder, 2012. Overzicht knelpunten. Bijlage 3 bij Ecologische Visie. DRO, Gemeente Amsterdam.

Websites:

maps.amsterdam.nl/florafauna

maps.amsterdam.nl/vogels

www.noord-holland.nl

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx

www.vleermuis.net

www.zoogdiervereniging.nl